

BILTEN SDP-a VELA LUKA

Izdavač

Općinska
organizacija
Socijaldemokratske
partije Vela Luka

Uredništvo

Odbor Općinske
organizacije

UVODNO SLOVO

Prošla je godina dana mandata nove općinske vlasti pa smo zapitali našu načelnicu za rezultate i njezine dojmove. Naš smo bilten obukli u novo, drukčije ruho, a novost je i kolumna I. Plantića. Uz pregled stranačkih aktivnosti, donosimo uobičajene crtice iz povijesti. Jedan od njih je priča o slobodarskom buntu 1919. Oprostili smo se od naših istaknutih preminulih članova i simpatizera.

SADRŽAJ BROJA

Intervju s načelnicom	1-2
Kolumna I. Plantića	3
Stranački izbori	4
Aktivnosti Foruma žena	4
Iz rada seniora	4
Crtice iz prošlosti	5
In memoriam	6

U VELU LUKU SE VRATIO OPTIMIZAM: Katarina Bikić

Iza nje je godina dana odrađenog mandata načelnice. Dočekana je s nizom upitnika zbog mladosti, neiskustva, a sve je iznenadila. Snalažljivošću, energijom i upornošću. HDZ-ovi vijećnici rešetali su je bez mjere i poštade od prvog dana, pokušavali izbaciti iz takta vrijeđajući je. No, ona se u svim tim situacijama istaknula retorikom, svježinom i poznavanjem stanja. Dojma smo da je u Velu Luku unijela duh promjene, da se njezina temeljita ženska ruka itekako osjeća. Posjeli smo je na isteku te prve godine mandata i upitali za rezultate i njezine dojmove.

Skoro će godina otkako ste postali načelnica. Kako danas gledate na odluku da se kandidirate i preuzmete tu veliku obavezu?

Vrijeme jako brzo prolazi. Čini mi se da sam jučer predala kandidaturu. Iako se radi o vrlo odgovornom i zahtjevnom poslu, ni u jednom trenutku nisam požalila što sam preuzela ovu obavezu. Iznimna je čast predstavljati svoje mjesto. Nema boljeg osjećaja kad znaš da si napravila nešto dobro, bilo da se radi o ostvarenju većih projekata ili svakodnevnim situacijama. Nema ljepše motivacije.

Koje ste probleme Vele Luke uočili iz pozicije načelnice?

Najveći problem mjesta, ali i otoka je očit – depopulacija i iseljavanje, nemogućnost zadržavanja mladih stručnih kadrova. Stanje u mjestu nije sjajno zbog urušavanja privrede što traje više od dva desetljeća. Prestanak rada niza luških tvornica znači nemogućnost zaposlenja i odlazak mladih iz mjesta, manje prihode općinskog proračuna, a time i mogućnost da se utječe na život Velolučana. No, usprkos svim tim preprekama, Luka i dalje živi i prepuna je potencijala. Moj je posao da ga iskoristimo što je više moguće.

Načelnica Vele Luke Katarina Bikić (nastavak na 2. str.)

K o l u m n a I . P l a n t i ć a

Aferom Borg HDZ je nadmašio samog sebe. Uistinu se radi o sektu koja državu shvaća kao privatnu prćiju. Pitanje je mentalne higijene da se nakon ovakve katastrofe, koju ni Jakov Sedlar ne bi uspio izrežirati, podnese borgovska ostavka. Nikakve buduće hagiografije premijera

ne mogu oprati od odgovornosti za počinjeno. Andrej Plenković zapravo je već politički mrtav, samo mu to nitko još nije rekao. Pao je kao čovjek, a podići će ga jednog dana kao spomenik jedne promašene politike koja je uništila budućnost ove zemlje. (Više na 3. str.)

S t a n d a r a c s l o b o d e

Dana 10. lipnja 1919. u Velu Luku, okupiranu od Talijana, stigla je engleska misija. Lučani su je dočekali s hrvatskom i srpskom zastavom. Podigli su ih na standardu na Pinskom ratu i navodno odbili talijanske vojnike koji su ih htjeli skinuti. (Više na 5. str.)

Kakvo je stanje financija u Općini?

Prošle godine suočili smo se s padom općinskih prihoda. Ipak, racionalnim načinom vođenja Općine smanjili smo ukupne obveze te od svibnja 2018. ostvarujemo višak prihoda.

Vijećnička pitanja uglavnom smjeraju na probleme u resoru komunalnog reda. Što smjerate poduzeti za njegovo poboljšanje?

Uspostavljanje i komunalnog i prometnog reda je vrlo važno. Problema ima mnogo. Neki su lako rješivi, za neke će trebati malo više vremena, ali smatram da mjesto u kojem je turizam glavna djelatnost, mora stati na kraj divljim deponijama. Prošli mjesec smo završili s radovima na uklanjanju jednog takvog deponija unutar Poduzetničke zone. Svoje navike će morati promijeniti i pojedini mještani, u suprotnom će sukladno propisima biti sankcionirani. To sigurno neće biti popularno, ali red i pravila treba poštivati. Jedna od novina će biti uvođenje aplikacije „ZAKRPAJ.to“ kako bi ubrzali otklanjanje komunalnih problema. Novina će biti i u prometnom redarstvu gdje uvodimo inteligentno prometno redarstvo „PRORED“ kao i ljetnu prometnu jedinicu mladih. Posebnu pažnju usmjerili smo na uređenje zelenih površina, obojale su se klupe, uredili parkovi i nasadi, ali od Komunalnih djelatnosti očekujem veću efikasnost.

Što bi izdvojili kao svoja postignuća u proteklom razdoblju?

Istaknula bi projekt sanacije deponija Sitnica vrijedan 31,3 milijun kn. Sanacija je započela u listopadu 2017. Povećan je broj priključaka za kanalizaciju, uređena šetnica u centru mjesta za više od 400.000 kn. Postavljeni su prvi mozaici, donacija udruge Likovno stvaralaštvo, te smo započeli izgradnju najduže šetnice mozaika na svijetu. Završeno je uređenje Parka Pod Boriće, vrijedno više od 120.000 kn. Pri kraju smo izrade projekta sekundarne mreže kanalizacije vrijednog

2 milijuna kn. Donijeli smo Plan gospodarenja otpadom do 2023. i Program ukupnog razvoja općine do 2023. Gotovo 600.000 kn izdvojili smo za stipendije i novorođenčad. Stipendiramo 39 učenika i studenata. Zaposlili smo 15 nezaposlenih na period od 6 mjeseci u sklopu programa javnih radova „Zaštita okoliša i šuma“. Ponosim se pokretanjem niza manifestacija u suradnji s ustanovama i udrugama: Dani pustolovnog turizma, Dani Vele spile, Stajun od lumblije, Luška trpeza, Žive jaslice. Zajedno s uredom Ruže Tomašić i LAG5 organizirali smo međunarodnu Konferenciju o zdravstvenom turizmu na otocima.

“Pred nama je puno posla, ali zajedničkim snagama možemo i moramo učiniti Velu Luku boljim mjestom!”

Zaposlena je i stručna suradnica za nacionalne i EU fondove.

Započela je s radom krajem ožujka, a u ovo kratko vrijeme prijavili smo se na natječaje Ministarstva demografije za uređenje dvorišta Dječjeg vrtića, Ministarstva graditeljstva za nabavu komunalne opreme, natječaje Županije. Izvršili smo prijavu na javni poziv za instalaciju bežičnog interneta na javnim mjestima, ali i prijavu za nabavku spremnika odvojenog prikupljanja otpada, kao i prijavu programa „Zaželi“. Rezultate ovih natječaja očekujemo, a dobili smo pola milijuna kn za nastavak uređenja šetnica (program „Razvoj otoka“), kao i 80.000 kn za izradu projekta rekonstrukcije zgrade Dječjeg vrtića. Oba projekta sufinancira Ministarstvo regionalnog razvoja i fondovi EU.

Kakva je Vaša suradnja s drugim strankama u Vijeću?

Istaknula bi dobru suradnju s Nezavisnom listom, ali i HSS-om. Svakoj sjednici Vijeća pristupam ozbiljno i temeljito. Na vijećnike gledam kao na suradnike, mada me dio njih gleda preko nišana.

Kako izgleda jedan uobičajeni radni dan načelnice?

Nema uobičajenog dana. Svaki dan je drugačiji, bilo da se radi o svakodnevnom radu, primanju stranaka ili obilasku terena. Dosta vremena provodim u razgovorima s pročelnicima i službenicima, ali i ravnateljima ustanova. Marljivost, rad, odricanje u ovom je poslu najvažnije. Onaj tko se bavi ovim poslom mora znati da je tu zbog građana.

Zašto ste se odlučili kandidirati za predsjednicu Županijskog SDP-a?

Možda to neće zvučati uvjerljivo, ali nisam zbog vlastite ambicije već iz želje da pomognem SDP-u u županiji. Relativno sam novo lice i smatram da svojim idejama i energijom mogu donijeti potrebnu promjenu. Svjesna sam da se u malo vremena ne može puno toga postići, ali zajedničkim radom i zalaganjem svih stranačkih organizacija može se napraviti iskorak. Odluka je na biračima.

Što nas čeka u drugoj godini Vašeg mandata?

Očekujemo građ. dozvole za trafostanice Gradina Bad, Stani i Pičena. Nastavljamo s povećanjem priključaka za kanalizaciju i uređenjem šetnica s mozaicima. Očekuje nas prijava projekta Sekundarne mreže kanalizacije koji teži oko 60 milijuna kn. Čim dobijemo građ. dozvolu za Reciklažno dvorište, izvršit ćemo prijavu projekta vrijednog više od 2 milijuna kn. Ubrzat ćemo korake za realizaciju Poduzetničke zone. Nastavljamo s izradom UPU Gradine i Plitvina, a započeli smo s izmjenama Prostornog plana kojima moramo stvoriti preduvjete za brži i kvalitetniji razvoj općine. Pred nama je izrada projekta rekonstrukcije Dječjeg vrtića, uređenja centra mjesta te prometne studije. Nadam se pozitivnim rezultatima prijespomenutih natječaja, a istaknula bi i projekt „Unapređenje usluga za djecu u sustavu ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja“ kojim bi se uvela poslijepodnevna smjena u Dječjem vrtiću. U 2019. očekuje nas završetak I. faze Luke nautičkog turizma, unapređenje hotelskog smještaja.

Što bi htjeli poručiti članovima i simpatizerima SDP-a?

Od srca im zahvaljujem na svakodnevnoj potpori i nadam se da će me i dalje podupirati. Njihova podrška mi jako puno znači. Pred nama je puno posla, ali zajedničkim snagama možemo i moramo učiniti Luku boljim mjestom.

Šetnica mozaika

PAO JE KAO ČOVJEK, PODI - GLI SU GA KAO SPOMENIK (Kolumna Ivana Plantića)

Ne, ne namjeravam vam uvaliti ništa što vam obično, s pravom dozom osjećaja za tajming, reklamiraju u vrijeme ručka. Nije riječ ni o afričkoj šljivi ni o laksativima, iako likovi koji se amo spominju mogu djelovati prilično blagotvorno u slučaju opstipacije. Naprosto, s riječima sam znao kudikamo bolje nego s brojkama, što je itekako prolazilo kod cura. Jedan moj studentski kolega nije bio te sreće. Nakon tko zna koje po redu košarice, sazvao je sjednicu užeg studentskog vodstva s jedinom točkom dnevnog reda - tekuća problematika. Taman kad je rasprava bila na vrhuncu, nakon ne znam više koje runde, u sobu je uletjela njegova baba, užasnuta što se njene zalihe rakije troše brže nego u šatoru Đure Glogoškog.

- Za ime Isusovo, sinko, ostavite mi se rakije, znaš da mi je to za obloge. Kako ću sad, jedna ti sam - prošušljeta žrtva posljednjim atomima snage.

- Prođi se, baba, vidiš da je i nama za obloge. Upravo oblažemo unutarnje organe - javi se prozvani unuk odnekud ispod stola... Stvar se, dakako, nije riješila, kolega je i danas stari dečko, ali, ako ništa, lijepo je znati da uvijek imaš ekipu koja je spremna s tobom podijeliti preteško breme života...

Zašto vam ovo pričam? Zato jer, osim ako ovo ne čitate negdje u Dortmundu ili Corku, okladio bih se kako i vas obuzima poriv da postupite slično kao i moj kolega. Naprosto, tko u Hrvatskoj nakon svega još nije poludio, zacijelo nije normalan.

Godinama već bleiburška komemoracija izaziva kontroverze jer se uz nevine žrtve (kijih je svakako bilo) počast odavala i onima koji sasvim sigurno nisu bili nevini, a još manje žrtve, i to pod pokroviteljstvom Sabora. Isto tako, godinama se tamo moglo zateći ekipu koju biste inače mogli nahvatati u svakoj kolodvorskoj birtiji; zajednica je to koja se ne uspijeva pomiriti s rezultatima II. svjetskog rata, i koja tamo iskazuje simpatije za režim kojeg se civilizirana Hrvatska stidi. Budući da su u međuvremenu vlast u Koruškoj preuzeli

socijaldemokrati, ove je godine Austrija navrijeme poručila kako će se takav polusvijet primjereno tretirati. Iako su zbog toga nastupili nešto stidljivije, nekolicina je ipak uspjela osramotiti domovinu, a medijski najzanimljiviji među njima bio je istaknuti član HDZ-a iz Dugopolja. A kud će suza neg na oko, reći ćete. Pritom se još pohvalio kako je on lokalni dužnosnik i kako mu je put platila njegova općina; tako to, naime, bude kad se prejako stegne kravata oko vrata i zaustavi dotok kisika u mozak. Nije prvi put; od Tuđmanove salвете do Kolindinih izjava po Argentini povijest bolesti prilično je opsežna, ali ovo je prvi put da se liječi adekvatnim pravnim lijekom. S one strane Alpa nemaju previše razumijevanja za pozdrave iz junačkih

“Da se okružio hrabrijim ljudima, netko bi ga podsjetio na to kako mudar čovjek zna kad je vrijeme za odlazak. Kad se, međutim, okružite zečevima, onda je jedino što se može citirati Schillera: ‘Jadna je uloga, biti zec na ovome svijetu. Ali, milostivi Gospodin treba zečeva...”

starih oratorija ili veličanje nacizma pa optuženome prijeti do deset godina. Pao je kao čovjek, ali u svom će selu zasigurno biti podignut kao spomenik; još jedan mučenik za „hrvatsku“ stvar, poput Bušića ili Artukovića, po ubrzanom će postupku biti primljen u domoljubni “hall of shame”. Tako to, eto, radi pravna država; hrvatskim je dijeliteljima pravde, pak, strano i dijeljenje i pravda, i zato smo otprilike tu gdje jesmo.

Kako bismo tu i ostali, harno skrbe ultrakonzervativne udruge; u najsvježijoj epizodi silovanja demokracije prošlih su dana pokrenuli čak dva referenduma - za otkazivanje Istanbulske konvencije i izmjenu izbornog sustava. Po običaju, svi putevi vode do masterminda hrvatske

desnice. Svakom intervencijom gdje Markić u Ustav, sve smo bliže zajednici predindustrijskog doba. S jedne strane, ovaj zahtjev ima za cilj olakšati politički uzlet marginalcima s krajnje desnice, a s druge strane smanjiti prava zastupnicima nacionalnih manjina, u skladu s doktrinom prema kojoj su oni u Hrvatskoj, zapravo, gosti. To što se radi o ljudima kojima je ovo domovina, koji ovdje žive i plaćaju poreze ne mijenja na stvari - ukoliko činjenice govore kontra organizatora referenduma, utoliko gore po činjenice. Pritom se uvođenjem dopisnog glasanja za dijasporu očito nastoji multiplicirati izborni inženjering u II. izbornoj jedinici, iako, kad vidim kakve nam je dijaspora dosad slala, od Šuška, Mudrinića pa do generala Glasnovića, ne mogu se oteti dojmu kako bi dijaspori valjalo ukinuti ne samo pravo glasa, već i radnu sposobnost. Zanimljivo je pritom kako o ovim temama trenutno treća stranka u zemlji, Živi zid, još neožbukana (politički zelen), ne nudi neke artikulirane stavove. Čak i stranka kojoj se program suštinski može svesti na jednu bitnu točku - nauljite strojeve za tiskanje novca - potrebna je Hrvatskoj, iako držim kako bi nam puno više pomogla stranka kodnog imena ‘Pred zid’.

Što duže živim u Hrvatskoj sve više cijenim kinesko pravosuđe! Aferom Borg HDZ je naprosto nadmašio samog sebe. Uistinu se radi o sekti koja cijelu državu shvaća kao privatnu prćiju, našu stvar (cosa nostra) - ta i Sanader i Karamarko, morali su otići zbog korupcije. Pitanje je mentalne higijene da se nakon ovakve katastrofe, koju ni Jakov Sedlar ne bi uspio izrežirati, podnese prava borgovska ostavka. Nikakve buduće hagiografije predsjednika Vlade ne mogu oprati od odgovornosti za počinjeno; Plenković je zapravo već politički mrtav, samo mu to nitko još nije rekao. Pao je kao čovjek, a podići će ga jednog dana kao spomenik promašene politike koja je uništila budućnost ove zemlje. Da se okružio hrabrijim ljudima, netko bi ga jamačno podsjetio na to kako mudar čovjek zna kad je vrijeme za odlazak. Kad se, međutim, okružite zečevima, onda je jedino što se može citirati velikog Schillera, koji je u svojim Razbojnicima (primjerena paralela, nije li) rekao: „Jadna je to uloga, biti zec na ovome svijetu. Ali, milostivi Gospodin treba zečeva“...

STRANAČKE AKTIVNOSTI

Katarina Bikić kandidatkinja za predsjednicu Županijskog SDP-a!

Raspisani su izbori za Županijsku organizaciju SDP-a. Prvi krug izbora održat će se 17. lipnja 2018. Naša načelnica Katarina Bikić kandidatkinja je za predsjednicu Županijskog SDP-a, a za Županijski odbor kandidirali su se Stjepko Padovan Čafo, Ivan Plantić i Nino Vlašić Baja. Po prvi puta izbori se provode po mini regijama, između ostalog i korčulansko-pelješkoj. Pozivamo sve naše članove s pravom glasa da se odazovu izborima u nedjelju

17. lipnja u stranačkim prostorijama (od 9 do 14 h) i glasuju za luške kandidate!

Novo općinsko stranačko vodstvo

Dana 2.12.2017. održani su izbori u općinskoj organizaciji SDP-a Vela Luka. Za predsjednika organizacije ponovno je izabran Ivo Žuvela Gige, a isto tako i potpredsjednici Zoran Manestar i Silvija Pećanac Bačić. Uz njih novi Odbor čine: Đana Bačić, Dragiša i Tonko Barčot, Katarina Bikić, Mirjan Dragojević, Tonko Gugić, Lujo Frlan, Stjepko Padovan, Ivan Plantić, Fani Topali, Deni Vlašić i Nino Vlašić.

AKTIVNOSTI FORUMA ŽENA

U vejači 2018. izabrano je novo vodstvo Foruma. Za novu predsjednicu izabrana je Silvija Pećanac Bačić, profesorica u Srednjoj školi Vela Luka. Za potpredsjednicu je izabrana Sonja Golić, vrlo aktivna članica Lige protiv raka i Udruženja umirovljenika Vele Luke. Na konvenciji se novo vodstvo zahvalilo dosadašnjoj predsjednici Fani Topali na njenom dugogodišnjem radu u Forumu.

Dana 10.3.2018. održan je tradicionalni humanitarni Ples žena. U prepunoj sali hotela "Korkyra" goste je zabavljala grupa "Bolero", Luški evergrini i brass band "Atrij". Ples je obilježila bogata

lutrija, a prikupljeno je 11.670 kn za obnavljanje opreme i nošnje Folklornog društva "Kumpanija".

U ožujku smo doznali i da je Forum žena SDP-a Hrvatske dodijelio Forumu žena Vele Luke novčanu potporu od 5 tisuća kuna za projekt "Luška trpeza", prvi put realiziranu na ispraćaju Stare 2017. godine. Potporu je naš Forum žena dobio kao jedna od četiri organizacije u Hrvatskoj putem javnog natječaja za unapređenje raznih djelatnosti u lokalnim zajednicama. Projekt "Luška trpeza" ima za cilj očuvanje tradicionalne gastronomske ponude Vele Luke te uključivanja što većeg broja žena. (Tonči Donjerković)

Na plesu žena 2018.

Naš član Ante Butigan s D. Bernardićem

Novogodišnje druženje

U nikad punijoj dvorani hotela "Korkyra" početkom veljače 2018. održano je tradicionalno godišnje okupljanje članova i simpatizera SDP-a Vele Luke. I ove godine uručilo se priznanje najstarijem aktivnom članu, i to 89-godišnjem Berislavu Šeparović. Član je stranke od utemeljenja i stalno je prisutan na stranačkim skupovima. Šeparović je dugogodišnji uspješni privrednik, društveno-politički radnik, istaknuti velolučki intelektualac starije generacije, svestrani sportaš, a iznad svega čovjek. U neslužbenom dijelu skupa održano je druženje s Luškim evergrinima. (Tonči Donjerković)

IZ RADA FORUMA SENIORA

U studenom 2017. je za novog predsjednika Foruma seniora izabran Tonči Donjerković. Za potpredsjednika Ivanka Dragojević, a za tajnika Tonči Oreb Slavnjak. Novo vodstvo je započelo s okupljanjem seniora i njihovim intenzivnijim involviranjem u rad stranke. Kao jedan od prioriteta postavljena je i bolja informiranost seniora o radu stranke i Općine.

Kao rezultat takve platforme, dana 1.3.2018. održana je prva tematska sjednica Foruma seniora. U prvom dijelu sjednice načelnica i zamjenik načelnice informirali su prisutne o svome radu, kao i planiranim aktivnostima u narednom periodu. U drugom dijelu ovog skupa prisutni su iznosili svoje primjedbe, pitanja i prijedloge na koje su dobili precizne i konkretne odgovore. (T.D.)

STANDARAC SLOBODE

U prošlom broju biltena pisao sam o standardu na Pinskom ratu. Vjerojatno od samih početaka Vele Luke, na tom mjestu podizalo se majsko drvo noć uoči Prvog maja. Slavio se jedan od najvećih dana u godini kojim se obilježavalo buđenje prirode. Kako je položaj tog majskog drva / standarca bio dominantan nad ostalima, on se kroz povijest znao koristiti za slanje snažnih javnih poruka.

Prvi put je to bilo u lipnju 1919. Velu Luku je od kraja 1918. okupirala talijanska vojska. Preuzeli su civilnu vlast i nametnuli talijanizaciju u javnom životu. Narodno vijeće SHS je upozoravalo sile Antante o nametnutom režimu i gušenju slobode pod Talijanima pa je Dalmaciju obišlo nekoliko misija. Sredinom 1919. uslijedila je engleska

misija. Dopisnik londonskog Timesa M. Henry Barlein s kapetanom Pommerolom obilazio je mjesta u parobrodu "Porer". Dana 10. lipnja stigli su i u Velu Luku. Dočekala ih je ni više ni manje nego istaknuta hrvatska i srpska zastava. Prema usmenim kazivanjima, podigli su ih na Pinskom ratu Marko Barčot Butle, Ivan Žuvela Brbe i Antun Žuvela Bakulić., i to na standardu preostalom još od Prvog maja. Kako je riječ o istaknutom položaju, zastave su se mogle vidjeti u središtu Vele Luke te su gosti mogli jasno zaključiti što narod osjeća i kako se postavlja prema talijanskim okupatorima. Navodno su talijanski karabinjeri i vojnici na vijanje zastave krenuli prema Pinskom ratu, ali su bili odbijeni puščanom vatrom. Događaj je zabilježio u svojim sjećanjima dr. Jure Arnerić, a dijelom ga potvrđuju arhivski zapisi koji navode "naročito intenzivne manifestacije stanovništva" održane u Blatu i V. Luci, i pored talijanske zabrane.

I Bore Marinović u svojim zapisima spominje da bi se po okolnim brdima vijale "jugoslavenske" zastave i pjevale patriotske pjesme.

Čini se da su spomenuta trojica bili pripadnici "Čete smrti." Riječ je o ilegalnoj naoružanoj skupini mladih Velolučana organiziranoj na principu trojki. Bila je jugoslavenskog opredjeljenja, a imala je za cilj podići ustanak u sučaju jugoslavensko-talijanskog sukoba. Pod njezinim utjecajem počele su tuče s tal. vojnicima. Uslijedili su talijanski progoni i zlostavljanja. Zaveden je policijski sat, a noću se mogla čuti i pucnjava. Ubijen je Marin Dragojević Lande, a neki su Velolučani morali pobjeći s otoka. Četa će se raspustiti tek u travnju 1921. s pripajanjem otoka Kraljevini SHS.

Godine 1943. zbio se gotovo identičan događaj. U okupiranoj V. Luci ponovno se tal. vojsci poslala snažna slobodarska poruka pa je ovaj standardac postao pravi znamen slobode.

U čast velikog francuskog vojskovođe i uz početke tvornice sardina

Korijeni ove obitelji su splitski. U Velom Varošu žive od 16. st. kao Domjanovići. Na prijelazu 18./19. st. žive i u gradu Hvaru. Dana 6.1.1807. u Hvaru se rodio Napoleon Domjanović, sin obrtnika Franka i Marije Vu(š?)ković iz Splita. Roditelji su imenom počastili velikog francuskog vojskovođu čija je vojska oslobodila Hvar ruske opsade godinu prije. Da takvo imenovanje nije prošlo bez javnog odjeka, svjedoči i činjenica što su mu kršteni kumovi bili general Pierre Guilliet, hvarski junak iz ruske opsade, i satnik Victor Tracy, glavni graditelj hvarskih utvrda. Francuzi su u to vrijeme bili na vrhuncu popularnosti, a u imenu Napoleona odrazile su se brojne društvene promjene, ponajprije jednakost sviju ljudi. Poslije će župnik u matici pribilježiti kako Napoleona tako zovu samo u obitelji, a ostali ga zovu Petar po očevom djedu.

Iako su Francuzi nedugo poslije bili prisiljeni napustiti otok, dječak će zadržati Napoleonovo ime, no ne i

LUŠKA PREZIMENA I NADIMCI Damjanović Napolijun

mjesto boravka. U grad Korčulu se doselio kao mladić. Godine 1835. oženio je Franu Kačić ud. Sessa. I ona je bila iz obrtničke obitelji (otac Nikola brodograditelj). U matici vjenčanih župnik ga je krivo zapisao kao Damjanovića (vjerojatno prema postojećoj korčulanskoj obitelji Damjanović). U Korčuli im se rodilo dvoje djece. Između 1837. i 1839. doseljavaju u V. Luku i žive kao podstanari u kući Oreb. Petar Napoleon je radio kao postolar i nadničar, a prema njegovim nevelikim primanjima obitelj je bila svrstana u posljednju kategoriju obveznika za doprinos financiranja plaće učitelju. Umro je kao udovac 1867., ali će njegovo osobno ime preživjeti kod potomaka dodanas kao obiteljski nadimak.

Petrova kćerka Marija udala se za Antuna Gugića Kotarca, dok se kćerka Katarina udala za Šimuna Milutina iz Krapnja. Njihov brat Franko (1835.-?), radnik na brodogradilištu, ušao je u vezu s Jakom Surjan Barufa (rođ. 1831.). Ona je 1854. rodila sina Petra koji je isprva zaveden

kao nezakonito dijete. Naknadno je Franko priznao dijete i oženio se 1855. Izvjesno je da se ova obitelj naselila na imanje žene na Badu kao i da je Franko isplovio kao pomorac. To im je bilo jedino dijete, a on se nikad više nije ni vratio u V. Luku.

Njegov sin Petar (1854.-1926.), praktički bez oca, živio je na majčinom imanju i bio po svemu vezan uz obitelj Surjan Barufa. U braku s Marijom Prizmić Fintrić rodio im se sin Franko, Juraj (iselio u Australiju), Petar i kćerka Vica (udat će se za Nikolu Andrijića i iseliti u SAD). U Damjanovićevoj potleušici koja se i danas nalazi neposredno uz Ambalažu, Warhanek je 1892. otvorio tvornicu sardina. Tek će se poslije preseliti u susjedni sklop propale tvornice špirita Batistić Dupe (današnja Ambalaža).

Petrova sina Petra (1886.-1981.) posinio je 1912. Donko Surjan Trofo i ostavio mu svo imanje. U tvornici sardina radit će kao upravitelj sve do uništenja tvornice 1942.

Danas u Veloj Luci živi 6 Damjanovića.

IN MEMORIAM

Stipe Zlokić (1929.-2017.)

Rođen je u luškoj ribarskoj i nadničarskoj obitelji. Završio je Višu upravnu školu u Zagrebu, vratio se i zaposlio u rodnom mjestu. Bio je dugogodišnji šef Mjesnog ureda Vela Luka, iznimno aktivan društveno-politički radnik. 14 godina bio je tajnik Mjesne konferencije Socijalističkog saveza radnog naroda, aktivan i u Savezu rezervnih vojnih starješina. Najveći trenutak njegove političke karijere bio je mandat predsjednika Skupštine općine Korčula (1978.-

1982.). Bio je i član Predsjedništva SKH Korčula (1982.-1986.). Sve do umirovljenja 1990. radio je kao savjetnik u općini na polju izrade normativnih akata. Veliki doprinos dao je na području poboljšanja organizacije samoupravnog interesnog dogovaranja. Ustrajno je zagovarao korčulansko jedinstvo, bio poznat kao izuzetan profesionalac, po svojoj načitanosti i odmjerenosti. Poslije društvenih promjena postao je član SDP-a, no nije više bio politički aktivan. Umro je 28.8.2017. Barba Stipe hvala Vam za sve ove godine rada i dosljednosti! (Tonči Donjerković)

Ante Padovan Brigela (1936.-2017.)

Rođen je u Veloj Luci gdje je završio Osnovnu školu i Školu učenika u

privredi te stekao zvanje kvalificiranog broskog mehaničara. Najveći dio radnog vijeka proveo je u "Dalmatinskoj plovidbi". Bio je cijenjen kao stručan, vrijedan i savjestan radnik. Od rane mladosti bio je društveno i politički vrlo aktivan. Najviše je bio angažiran u sindikalnoj organizaciji. 1970-tih i 1980-tih bio je član Republičkog vijeća Saveza sindikata Hrvatske te je sudjelovao u radu jednog od Kongresa SSH.

Nakon društvenih promjena od prvih dana se priključio SDP-u. Bio je politički dosljedan, tolerantan i neisključiv. Imao je široki krug ljudi s kojima se družio. Volio je šalu, a hobi mu je bio ribolov. Neka mu je laka zemlja. (Tonči Donjerković)

Franko Mirošević Dubaj pk. Nikole (1929.-2017.)

Tog 28. listopada živa se penjala iznad 17 stupnjeva, okrenulo je na buru. A barba Franko je zauvijek sklopio oči. Zamišljam ga u njegovom naslonjaču s upaljenim televizorom na kojem se smjenjuju županijske panorame. Vijesti iz sata u sat. Televizor je preglasan, povremeno se nadjačava s bukom motora i kosilica u susjedstvu. Na stolu se puši topli kapučino. U zdjeli je šipak, kivi i komad lumblije za namjernike. Netom prije je bio ubrao i posložio buket svježeg cvijeća. Snop dnevnih novina i knjiga prostire se na ostatku stola i klupi. Trebalo bi ih pomaknuti za sjesti. Povrh novina kemijska olovka i dnevni meteorološki izvještaj kojeg je jutros popunio. U kredencu prošek i paketi suhih smokava, a na ulazu u kuću koja miriše po ljekovitom bilju hrpe su poslaganih dokumenata i knjiga.

Do zadnjeg dana bio je u pokretu. I to jutro vario je rakiju. Bilo je nečeg suzdržanog i kolebljivog u njegovom hodu. Polako, odmjereno, suspregnuto. Nije žurio, a opet je sve stizao

napraviti. I to koliko toga. I u vrtlu, i na meteorološkoj postaji, u Crvenom križu...

Pogled mu je bio mrk, pomalo ljut, neprijateljski. A iza te fasade skrivao se čovjek koji će sve napraviti, dati, pomoći. Nerijetko uz kakvu oštru, negostoljubivu riječ, ali bila je i ona fasada. Koliko god je bio trpak i opor, znao je biti nevjerojatno godibil.

Kuću je prepunio starinama. Skupljao ih je i gomilao poput hrčka. Već je od malih nogu sanjao o svojem vlastitom muzeju i knjizi u kojoj će ispričati svoju priču o Luci, obitelji i sebi. Ostvario je i jedno i drugo. Etno zbirka je prepuna predmeta, naizgled nabacanih i pomiješanih. Od amfori do damizani, od prepariranog čaglja do stare nošnje Kumpanije, od slika buc mastih anđela Simeona Dragočevića do portreta Josipa Broza. U tom mnoštvu različitog i suprotstavljenog, oslikavao se bogati život barbe Frankota. Na prvi pogled heterogen i konfuzan, a opet sadržajan.

Naš posljednji susret, bio je kao i u uvijek u priši, ali ne zbog njega. On je uvijek nalazio vremena. Želio je da vidim stari tv dokumentarac RTV

Beograda o Velolučanima iz 1969. Na crno-bijeloj snimci pojavio se jedan mladi Franko. Prepun energije, svjež, brz u mislima, nevjerojatno elokventan. Vrića godina će ga poslije malo usporiti. Promatrao sam ga dok je gledao u sebe i u svojeg sina, tada malog dječčića koji je upijao očeve zamisli i ideje. I vidio sam kako u sebi tiho plače. Nisu sve njegove životne odluke bile ispravne, griješio je i kao brat, otac i kao sumještani. Znao je biti težak. Naročito je volio biti dvosmislen, zakučast u riječima. Ipak, i uz nemali broj ljudi s kojima nije pričao, barba Franko je bio poštovan. Kao netko tko mnogo toga zna, iza kojeg je respektabilno iskustvo. Evo penjem se 30. listopada 2017. uz čempresu i osluškujem oko sebe. Na nijednom licu suza, ali svi gotovo uglas huču: "Kako će nam falit Franko!"

Nedostajat će nam barba Franko, puno više nego što smo mislili. I uz ovih 18 stupnjeva na toploj Duži i s blagim lahorom u zraku, život staje i ide dalje. Neka ti je laka luška zemlja barba Franko, zemlja koju si znao do u tančine i volio kao najveću dragocjenost. (Tonko Barčot)